

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 23162/2023
26.04.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић, Зорице Булајић, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Жељко Пецињачки, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Привредног суда у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гжрр1 44/23 од 09.02.2023. године, у седници одржаној 26.04.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гжрр1 44/23 од 09.02.2023. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гжрр1 44/23 од 09.02.2023. године и пресуда Другог основног суда у Београду Прр1 21/20 од 20.05.2022. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду Прр1 21/20 од 20.05.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да му на име накнаде имовинске штете која је изазвана повредом права на суђење у разумном року исплати 73.173,40 динара са законском затезном каматом од 21.07.2020. године до коначне исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 40.500,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Београду Гжрр1 44/23 од 09.02.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20), у вези члана 92 Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ број 23/10), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе, па је на основу члана 404. став 2. тог закона одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању, на коме су засноване побијане одлуке решењем Привредног суда у Београду Р4 Ст 332/19 од 22.03.2019. године тужиоцу је, као стечајном повериоцу у стечајном поступку који се води пред Привредним судом у Београду Ст 268/12 (стечајни дужник „Навип“ АД Београд у стечају) повређено право на суђење у разумном року. Стечајни поступак над стечајним дужником „Навип“ АД Београд – Земун отворен је решењем Привредног суда у Београду Ст 268/12 од 15.05.2012. године. Током стечајног поступка тужиоцу је утврђено потраживање које се односи на потраживање из радног односа, а које је признато закључком о листи утврђених потраживања Привредног суда у Београду Ст 268/2012 од 17.12.2013. године у износу од 157.185,87 динара, од чега је износ од 69.295,55 динара сврстан у први исплатни ред, док је износ потраживања од 87.890,32 динара сврстан у трећи исплатни ред. Тужиоцу је као повериоцу 02.07.2019. године извршена уплата 80% утврђених потраживања у првом исплатном реду, у укупном износу од 55.436,44 динара, а 28.01.2020. године извршена је уплата 20% утврђених потраживања у првом исплатном реду у укупном износу од 13.859,11 динара, што се исплатом по решењу о делимичној деоби Ст 268/12 од 02.07.2019. године износи 100% намирења поверилаца у првом исплатном реду. Тужиоцу је 23.12.2020. године исплаћен износ од 6.158,39 динара, а 07.03.2022. године износ од још 8.558,53 динара на име утврђеног потраживања у износу од 87.890,32 динара које је сврстано у трећи исплатни ред. На основу потврде АПР од 19.11.2020. године на дан отварања стечајног поступка 15.12.2012. године предузеће „Навип“ АД није било у већинском власништву државе.

Нижестепеним одлукама је усвојен тужбени захтев за исплату накнаде имовинске штете која је изазвана повредом права на суђење у разумном року у складу са одредбама члана 4. и 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року и члана 22, 32. и 58. Устава РС и члана 154, члана 155. и члана 185. Закона о облигационим односима. По закључку нижестепених судова тужена је објективно одговорна за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року, с обзиром да између рада органа тужене и проузроковане штете постоји узрочно-последична веза, односно тужена сноси објективну одговорност за неостваривање права стечајних поверилаца у односу на стечајне дужнике, а узрочна веза је у неделотворном поступању тужене у стечајном поступку. Чињеница да стечајни дужник није предузеће

са већинским државним, односно друштвеним капиталом није од утицаја на другачију одлуку, јер је стечајни дужник основан као друштвено предузеће решењем Владе НР Србије број 108 од 06.04.1950. године.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужене указује на погрешну примену материјалног права у поступку пред нижестепеним судовима, услед чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник Републике Србије“, број 40/2015), прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од годину дана од дана када је стекла право на правично задовољење (став 1.). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективно (став 3.).

Према до сада утврђеном чињеничном стању тужилац није био у могућности да наплати своје потраживање према свом послодавцу „Навип“ АД Београд, Земун у стечајном поступку који је отворен решењем Привредног суда у Београду Ст 286/12 од 15.05.2012. године. Решењем Привредног суда у Београду Р4 Ст бр 332/19 од 22.03.2019. године усвојен је приговор и утврђено да му је у стечајном поступку повређено право на суђење у разумном року. Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним и државним капиталом уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда 02.11.2018. године, допуњен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 27.09.2019. године). У погледу дужника који не спадају у напред наведену категорију, већ се ради о физичким лицима или правним лицима која нису основана на бази друштвеног или државног капитала, потребно је утврђивати узрочно-последичну везу између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо искључиви разлог немогућности наплате тих потраживања неадекватно поступање суда.

Наиме, послодавац тужиоца „Навип“ АД Београд у тренутку отварања стечаја није било предузеће са већинским уделом државног капитала. У тој ситуацији објективна одговорност државе за накнаду штете зависи од тога када је настало потраживање тужиоца из радног односа. Дакле, држава би била одговорна уколико је продала свој део капитала у наведеном предузећу приватним лицима после настанка тужиоцевог потраживања, јер је била дужна да осигура да нови власник изврши преузете обавезе из радног односа. Како је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено на назначене околности нижестепене одлуке су морале бити укинуте.

Првостепени суд ће у поновном поступку, употпунити чињенично стање и водећи рачуна о правном становишту Врховног суда исказаном у овом решењу,

4

правилном применом материјалног права донети нову на закону засновану одлуку о тужиочевом захтеву, као и захтевима странака за накнаду трошкова поступка која зависи од коначног исхода спора.

На основу члана 416. став 2. Закона о парничном поступку Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**